

Warszawa, 09-01-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.540.55.2021.JK

Pani

Elżbieta Witek

**Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej**

Szanowna Pani Marszałek!

Z uwagą zapoznałem się z **rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach¹ oraz niektórych innych ustaw²** (dalej: „projekt”, „ustawa zmieniająca”), który został przekazany do pierwszego czytania do Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu RP (**druk nr 2865**). Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm., dalej: „ustawa o RPO”), przedstawiam uprzejmie uwagi dotyczące proponowanych w projekcie zmian, które w mojej ocenie mogą pociągać za sobą pośrednio lub bezpośrednio szczególnie negatywne skutki dla ochrony praw cudzoziemców znajdujących się pod jurysdykcją Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa zmieniająca ma zapewnić stosowanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie

¹ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r., poz. 2354 ze zm.; dalej: „ustawa o cudzoziemcach”).

² Zob. [https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/Projekty/9-020-1102-2022/\\$file/9-020-1102-2022.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/Projekty/9-020-1102-2022/$file/9-020-1102-2022.pdf)

użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 312 z 07.12.2018, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2018/1860”, oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz. Urz. UE L 312 z 07.12.2018, str. 14, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2018/1861”, w obszarze wjazdu i pobytu obywateli krajów trzecich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw obszaru Schengen. **Poniżej omówione zostaną niektóre z proponowanych w tym projekcie regulacji.**

Należy przy tym zaznaczyć, że część z zaproponowanych aktualnie uregulowań prawnych zostało już wcześniej ujętych w procedowanym w rządzie projekcie z dnia 8 czerwca 2021 r. nowelizacji ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw³ (projekt UC87), który ostatecznie nie został skierowany do Sejmu, i był już przedmiotem wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 16 lipca 2021 r., w którym sformułowane zostały krytyczne uwagi.⁴

I. Przeniesienie kompetencji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na Komendanta Głównego Straży Granicznej jako organu wyższego stopnia w niektórych sprawach

Wątpliwości budzi przeniesienie kompetencji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (dalej: „Szef Urzędu”), jako organu wyższego stopnia w szeregu spraw z zakresu pobytu cudzoziemców na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, na Komendanta Głównego Straży Granicznej. Zgodnie z treścią projektu (**art. 245 ust. 7, art. 277 ust. 3, art. 355 ust. 2, art. 357 ust. 1 i 3, art. 321 ust. 1 projektowanej ustawy o cudzoziemcach**) zmiana ta obejmuje postępowania w sprawach: zobowiązania cudzoziemca do powrotu, udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych,

³ Zob. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12347804>

⁴ Zob. wystąpienie z dnia 16 lipca 2021 r. ozn. XI.540.55.2021.PW: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-mswia-cudzoziemcy-migranci-polityka-migracyjna-nowela-ustawy> (dostęp: 09.01.2023 r.).

udzielenia zgody na pobyt tolerowany, cofnięcia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, cofnięcia zgody na pobyt tolerowany, wydania lub wymiany karty pobytu cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych oraz wydania lub wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

Wedle uzasadnienia projektu, przeniesienie kompetencji Szefa Urzędu jako organu wyższego stopnia na Komendanta Głównego Straży Granicznej w ww. sprawach ma na celu „maksymalizowanie efektów działalności organów administracji publicznej”. Jak rozumiem, zmiana ta ma spowodować odciążenie Urzędu ds. Cudzoziemców i wpłynąć na zmniejszenie stopnia przewlekłości postępowań prowadzonych obecnie przez ten Urząd. Nie mam wątpliwości, że **przeciwdziałanie przewlekłości postępowań** jest kwestią niezwykle istotną – co było wielokrotnie podkreślane przeze mnie i mojego poprzednika na stanowisku RPO – możliwą jednak do rozwiązania poprzez podjęcie kompleksowych działań przewidujących nie tylko **zmiany organizacyjne czy strukturalne w organach odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań**, ale też np. ułatwienia proceduralne dla stron postępowań. W mojej ocenie przeniesienie kompetencji Szefa Urzędu na Komendanta Głównego SG nie rozwiąże problemu przewlekłości, a jednocześnie niesie ze sobą ryzyko ograniczenia niezależności organów rozpatrujących tę samą sprawę w dwóch instancjach. Wątpliwość ta wynika z podległości służbowej wszystkich funkcjonariuszy Straży Granicznej wobec Komendanta Głównego Straży Granicznej. Pozostawienie ww. kompetencji Szefowi Urzędu zapewniłoby pożądany rozdział pomiędzy organami I i II instancji rozpatrującymi tą samą sprawę.

Należy również podkreślić, że zgodnie z określonym w art. 1 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej z dnia 12 października 1990 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1061 ze zm.) celem istnienia Straży Granicznej jest ochrona granicy państwowej, kontrola ruchu granicznego oraz zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji. Tak określony zakres obowiązków rodzi wątpliwości wynikające z braku ustawowych przesłanek nakazujących właściwe wyważenie przez organy Straży Granicznej interesu publicznego (w zakresie bezpieczeństwa państwa i ochrony granic) oraz interesów strony postępowania, a przede wszystkim poszanowania jej praw i wolności. Chciałbym podkreślić, że moją intencją nie jest kwestionowanie kompetencji organów SG, które w obecnym stanie prawnym rozstrzygają w pierwszej instancji m.in. w sprawach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych. Jednak ze względu na charakter ustawowo określonej roli SG, szczególnie **pożądanym rozwiązaniem jest umożliwienie rozpatrzenia**

środków odwoławczych od takich decyzji przez organ zewnętrzny w stosunku do Straży Granicznej.

II. Skrócenie terminów (z 14 do 7 dni) na wniesienie odwołania od niektórych decyzji

Zasadność opisanej powyżej propozycji przeniesienia niektórych kompetencji Szefa Urzędu budzi wątpliwości również ze względu na zawarte w projekcie założenie skrócenia terminu na wniesienie odwołania od niektórych decyzji do Komendanta Głównego SG, jako organu drugiej instancji, do 7 dni. Zgodnie z ustawą zmieniającą **(dodany w ustawie o cudzoziemcach art. 245 ust. 7a, art. 277 ust. 3a, art. 321 ust. 2, art. 341 ust. 2, art. 355 ust. 3 oraz art. 357 ust. 4)**, termin na wniesienie odwołania ma zostać skrócony w przypadku decyzji wydawanych m.in. w sprawach zobowiązania do powrotu, udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, czy wydania dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”. Skrócenie terminu na wniesienie odwołania z 14 do zaledwie 7 dni może znacząco ograniczyć prawo cudzoziemca do wniesienia skutecznego środka odwoławczego.

W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.; dalej: „KPA”) ustawodawca uznał termin czternastodniowy za odpowiedni w większości spraw administracyjnych dotyczących obywateli polskich, którym łatwiej poruszać się w krajowym systemie prawnym. Zapewnienie odpowiedniej ilości czasu na wniesienie odwołania jest szczególnie istotne w przypadku cudzoziemców – często nieposługujących się językiem polskim oraz niezaznajomionych z polskim systemem prawnym. Strona postępowania, która nie zgadza się z wydaną przez organ administracji decyzją, powinna mieć wystarczająco dużo czasu na zapoznania się z orzeczeniem i ewentualne skorzystanie z usług tłumacza, a także z pomocy prawnej.

Pomimo tego, że celem skrócenia terminu do wniesienia odwołania, jak wskazuje wnioskodawca, jest przyspieszenie prowadzenia postępowań prowadzonych przez organy Straży Granicznej, jego **faktycznym skutkiem będzie ograniczenie prawa cudzoziemca do wniesienia skutecznego środka odwoławczego**. Warto przypomnieć, że zgodnie z Zaleceniami Komisji (UE) 2017/432 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie zapewnienia większej skuteczności powrotów przy wdrażaniu dyrektywy

Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE (Dz. Urz. UE L 66, 11.3.2017), termin na wniesienie odwołania „powinien zapewnić wystarczająco dużo czasu, aby zagwarantować prawo do skutecznego środka odwoławczego”.⁵ Jednocześnie, jak wskazano w ww. Zaleceniach, nadmiernie długie terminy (np. wynoszące miesiąc i dłużej) mogą być szkodliwe dla procedury powrotu. Termin 14-dniowy nie wydaje się jednak nadmiernie długi i nie ma znaczącego wpływu na przedłużanie postępowania, a jednocześnie jest to czas niezbędny do zapewnienia cudzoziemcowi prawa do skutecznego skorzystania ze środka odwoławczego.

III. Skrócenie terminu dobrowolnego powrotu cudzoziemca z co najmniej 15 do 8 dni

Kolejna zawarta w projekcie propozycja uregulowania prawnego, która w mojej ocenie wymaga dalszego rozważenia i zmiany to skrócenie dolnej granicy terminu na dobrowolny powrót cudzoziemca z 15 do 8 dni (**art. 315 ust. 1 nowelizowanej ustawy o cudzoziemcach**). Obecnie w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni. Zgodnie z uzasadnieniem ustawy zmieniającej, wyznaczenie terminu 8 dni wynika z konieczności wdrożenia przepisu art. 7 ust. 1 dyrektywy 2008/115/WE⁶, gdzie przewidziano **wyznaczenie terminu dobrowolnego powrotu w granicach od 7 do 30 dni**. Skrócenie terminu jest niepokojące przede wszystkim ze względu na to, że 8 dni w wielu przypadkach jest czasem niewystarczającym do organizacji dobrowolnego powrotu. Wydaje się, że – uwzględniając brzmienie implementowanego przepisu oraz dotychczasowe przepisy w tym względzie – zasadne wydaje się co najmniej utrzymanie aktualnie obowiązujących w tym zakresie rozwiązań.

⁵ Pkt 18 preambuły Zaleceń Komisji (UE) 2017/432 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie zapewnienia większej skuteczności powrotów przy wdrażaniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE (Dz. Urz. UE L 66, 11.3.2017, str. 15–21) (dostęp: 09.01.2023 r.).

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348, 24.12.2008, str. 98–107 ze zm.).

IV. Przedłużony zakaz wjazdu w przypadku osób uznanych za zagrożenie oraz wpis ich danych do wykazu osób niepożądanych

Do tej pory w polskim prawie nie przewidziano możliwości orzeczenia zakazu wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen na czas dłuższy niż 5 lat, projektodawca postanowił jednak wprowadzić możliwość orzekania takiego zakazu maksymalnie na 10 lat. Zgodnie z ustawą zmieniającą, zakaz wjazdu na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen będzie można orzec na okres od 5 do 10 lat w przypadku, gdy wymagają tego kwestie: obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz gdy istnieje obawa, że wydalany cudzoziemiec może prowadzić działalność terrorystyczną lub szpiegowską. Wymienione przesłanki stanowią również podstawę, w oparciu o którą organy odstępują od sporządzania uzasadnień decyzji o zobowiązaniu do powrotu. Rodzi to ryzyko nieuzasadniania przez organy decyzji dalece ingerujących w prawa i wolności jednostki, co narusza standardy wyznaczone w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którymi cudzoziemiec, w stosunku do którego została wydana decyzja na podstawie materiałów niejawnych ma możliwość zapoznania się z powodami decyzji wydanej w stosunku do niego, czy to poprzez lekturę samej decyzji, czy to poprzez poinformowanie go o tych powodach na jego żądanie.⁷ Mając powyższe na uwadze nieuzasadnione jest także wydłużenie z 5 do 10 lat okresu, na który dane cudzoziemca uznanego za zagrożenie są wpisywane do wykazu osób, których pobyt jest niepożądany (proponowana treść **art. 438 ust. 1 pkt 8 i pkt 10 lit. a ustawy o cudzoziemcach**).

V. Brak wstrzymania wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu na skutek złożenia skargi do sądu administracyjnego

Inną zmianą, do której należy się odnieść, jest propozycja **uchylenia art. 331 ustawy o cudzoziemcach**, który umożliwia zawieszenie wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadku, gdy cudzoziemiec złożył skargę

⁷ Zob. m.in. wyrok w sprawie C-300/11, ZZ przeciwko Secretary of State for the Home Department, pkt 53, w sprawach połączonych C-402/05 P i C-415/05 P, Kadi, Al Barakaat International Foundation, pkt 336, 337 oraz w sprawie C-430/10, Christo Gajdarow przeciwko Direktor na Główna direkcija „Ochranitel na policija” pri Ministerstvo na vytresznite raboti, pkt 41.

do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzję o zobowiązaniu do powrotu wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania. **Brak możliwości zawieszenia decyzji o zobowiązaniu do powrotu w takim przypadku godziłoby w prawo strony do wniesienia skutecznego środka odwoławczego.**

VI. Wydawanie decyzji o odmowie wjazdu i pobytu cudzoziemca

Zastrzeżenia budzi też wprowadzenie do ustawy o cudzoziemcach nowego rodzaju instrumentu prawnego w postaci wydawania przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (dalej: „Szef Urzędu”) decyzji o odmowie wjazdu i pobytu cudzoziemca. Decyzja ta ma zostać ustanowiona poprzez **dodanie art. 440a w ustawie o cudzoziemcach**. Zgodnie z tym przepisem, decyzję o odmowie wjazdu i pobytu cudzoziemca na terytorium państw obszaru Schengen wydaje się, jeżeli: 1) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego; 2) cudzoziemiec: a) został skazany w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie obszaru Schengen za przestępstwo na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku b) podjął działania w celu uzyskania uprawnienia do wjazdu lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa obszaru Schengen z obejściem przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na te terytoria lub pobytu na nich, w tym prawa Unii Europejskiej. Największe wątpliwości budzi **uznanie wydanej przez Szefa Urzędu decyzji za ostateczną, tj. takiej, od której nie przysługuje odwołanie do organu drugiej instancji**.

W mojej ocenie zobowiązanie Szefa Urzędu do uwzględniania sytuacji osobistej cudzoziemca oraz skutków dla niego tej decyzji nie jest argumentem przemawiającym za odebraniem prawa stronie do wniesienia odwołania i **niestosowania w procedurze wydawania decyzji przepisów KPA**. Wyłączenie przepisów postępowania administracyjnego nie tylko pociąga za sobą brak możliwości złożenia przez stronę środka odwoławczego, ale również powoduje, że organ prowadzący wobec cudzoziemca postępowanie będzie zwolniony z obowiązku przestrzegania kluczowych dla interesu strony zasad ogólnych postępowania, których naruszenie może doprowadzić do tego, że działania lub zaniechania organu zostaną uznane za

niezgodne z prawem przez organ sprawujący nadzór lub przez sąd administracyjny.⁸ Należy tu przede wszystkim wspomnieć o zasadzie obiektywizmu, wyrażonej w art. 7 KPA zgodnie, z którą organy administracji publicznej podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli, zasadzie czynnego udziału strony w postępowaniu (art. 10 KPA), czy obowiązku organu do zebrania materiału dowodowego w sposób wyczerpujący i do rozpatrzenia go w sposób całościowy (art. 77 KPA).

Wprowadzenie takiej regulacji jest też sprzeczne z art. 24 ust. 4 rozporządzenia 2018/1861, który jasno stwierdza, że osoby, w odniesieniu do których wydano decyzję o odmowie wjazdu i pobytu mają prawo wnieść odwołanie od tej decyzji. Takie **postępowanie odwoławcze prowadzone jest zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, które musi przewidywać prawo do skutecznego środka ochrony przed sądem.**

Jednocześnie trzeba podkreślić brak zgodności projektowanych przepisów z art. 24 rozporządzenia 2018/1861 w zakresie warunków wydawania ww. decyzji. Zgodnie z ww. rozporządzeniem decyzję o odmowie wjazdu i pobytu cudzoziemca wydaje się w przypadku, gdy państwo członkowskie stwierdziło – na podstawie indywidualnej oceny, która obejmuje ocenę sytuacji osobistej danego obywatela państwa trzeciego i skutków odmowy mu wjazdu i pobytu – że obecność cudzoziemca na jego terytorium stanowi zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego i w związku z tym państwo członkowskie wydało zgodnie ze swoim prawem krajowym decyzję sądową lub administracyjną o odmowie wjazdu i pobytu oraz wprowadziło wpis krajowy dotyczący odmowy wjazdu i pobytu. Sytuacja, o której mowa powyżej ma miejsce, gdy: a) obywatel państwa trzeciego został skazany w jednym z państw członkowskich za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności wynoszącą co najmniej rok; b) istnieją poważne podstawy, by sądzić, że obywatel państwa trzeciego popełnił poważne przestępstwo, w tym przestępstwo terrorystyczne, lub istnieją wyraźne przesłanki wskazujące, że zamierza on popełnić takie przestępstwo na terytorium jednego z państw członkowskich; lub c) obywatel państwa trzeciego obszedł lub usiłował obejść przepisy prawa Unii lub prawa krajowego dotyczące wjazdu i pobytu na terytorium państw członkowskich. Co

⁸ Zob. Komentarz do zasad ogólnych [w:] P. M. Przybysz, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022

oznacza, że tylko ww. sytuacjach można uznać, że obecność cudzoziemca stanowi zagrożenie i wydawać decyzję o odmowie wjazdu i pobytu.

W przypadku proponowanego art. 440a ustawy o cudzoziemcach wydaje się, że względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego stanowią oddzielną przesłankę od tych wymienionych w pkt 2a i 2b art. 440a. Takie rozdzielenie może prowadzić do wydania decyzji o odmowie wjazdu i pobytu w stosunku do cudzoziemca w sytuacjach innych niż określone art. 440a pkt 2a lub 2b, a tym samym innych przypadkach niż w art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 2018/1861.

VII. Nakaz przebywania w pomieszczeniach przeznaczonych dla cudzoziemców, którym odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z projektem nowelizacji ustawy o cudzoziemcach z wydaniem decyzji o odmowie wjazdu i pobytu może łączyć się wydanie decyzji przez komendanta placówki Straży Granicznej o nakazie przebywania cudzoziemca w pomieszczeniach przeznaczonych dla cudzoziemców, którym odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Decyzja na podlega natychmiastowemu wykonaniu. Największą obawę w kwestii wykonania tej decyzji budzi możliwość umieszczenia osoby, której odmówiono wjazdu w określonym w pomieszczeniu nawet do 7 dni, co jest pozbawieniem wolności w myśl art. 5 ust. 1 lit. (f) Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.; dalej: „Europejska Konwencja Praw Człowieka”). Przy czym taką decyzję ma podejmować komendant placówki Straży Granicznej, a nie sąd, który co do zasady powinien orzekać w kwestii pozbawiania wolności. Nie jest również wyjaśnione, jakimi kryteriami ma się kierować komendant placówki SG przy podejmowaniu decyzji o nakazie przebywania cudzoziemca w wyznaczonym pomieszczeniu, co może powodować arbitralność organu w stosowaniu detencji.

Należy pamiętać, że pozbawienie wolności, nawet zgodne z prawem krajowym, może być arbitralne i w rezultacie sprzeczne z Europejską Konwencją Praw Człowieka.⁹ Zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, musi istnieć określony związek między podstawą dozwolonego pozbawienia wolności oraz miejscem pobytu uwięzionego i jego warunkami.¹⁰ Przykładowo, zgodnie z wyrokiem Mubilanzila Mayeka i Kaniki Mitunga przeciwko Belgii (skarga nr 13178/03) umieszczenie dziecka w zamkniętym ośrodku dla nieregularnych imigrantów w takich samych warunkach jak dorosłych, niedostosowanych do jego sytuacji i wymagań oznaczało brak wystarczającej ochrony jego prawa do wolności osobistej i w rezultacie naruszenie art. 5 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Uprzejmie proszę o uwzględnienie powyższych uwag w toku prac legislacyjnych Wysokiej Izby.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Wiesław Szczepański, Przewodniczący Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

⁹ Zob. Komentarz do art. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [w:] M.A. Nowicki, Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Oficyna 2009 r.

¹⁰ Por. wyroki ETPCz - Saadi przeciwko Wielkiej Brytanii skarga nr 13229/03; Enhorn przeciwko Szwecji skarga nr 56529/00.

